

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У сучасних реаліях діяльність підприємств супроводжуються різноманітними ризиками. Тому перед керівництвом підприємства висувуються набагато вищі вимоги до управлінського обліку і контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємств. На теперішній час важливим завданням для будь-якого підприємства є запобігання неефективного і нецільового використання фінансових та матеріальних ресурсів. Для виконання цього завдання необхідно відповідне підвищення ефективності облікової роботи та функціонування дієвої системи внутрішнього контролю.

Внутрішній контроль включає систему заходів і певну сукупність контрольних дій, які є окремою функцією системи управління підприємством. Внутрішній аудит є одним з основних складових внутрішнього контролю.

Внутрішній аудит – організована на підприємстві, діюча в інтересах його керівництва та (або) власників і регламентована внутрішніми нормативними актами система контролю над дотриманням установленого порядку ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності, внутрішнього її аналізу та надійності функціонування всієї системи внутрішнього контролю [1].

Метою внутрішнього аудиту є допомога керівництву і власникам підприємства у ефективному управлінні підприємством, що досягається шляхом комплексної оцінки ефективності господарських процесів з подальшим формуванням та наданням необхідної інформації органам управління підприємством. Також у економічній літературі зустрічається таке визначення мети внутрішнього аудиту – удосконалення організації та управління виробництвом, виявлення і мобілізація резервів його зростання.

У практиці внутрішнього аудиту широкого розповсюдження набули основоположні принципи професійної етики внутрішнього аудитора, які відокремлені у відповідних стандартах, а саме – чесність, об'єктивність, конфіденційність, професійна компетентність. Перелічені принципи стосуються лише окремих аспектів і не в повній мірі розкривають сутність внутрішнього аудиту як виду аудиту.

До принципів професійної етики відносяться:

1. чесність — створює довіру і є фундаментом надійності професійного судження внутрішніх аудиторів;
2. незалежність — внутрішній аудитор повинен бути незалежним від тих осіб, чію роботу він перевіряє, а також має бути незалежним у своїх судженнях від колег, у тому числі і від головного внутрішнього аудитора;
3. об'єктивність — внутрішньому аудитору повинно бути притаманне неупереджене ставлення до об'єкта перевірки;
4. майстерність і компетентність — внутрішній аудитор повинен мати спеціальні теоретичні знання і практичний досвід;
5. конфіденційність — внутрішні аудитори не розкривають інформацію, яку вони отримують у процесі своєї професійної діяльності іншим особам без відповідного дозволу.
6. відокремленість — внутрішній аудитор не повинен вимагати виконання своїх рекомендацій і не повинен бути відповідальним за організацію їх впровадження та результати.

До групи методологічних принципів належать:

1. робота, яку виконують інші аудитори — аудитор може передавати частину роботи іншим аудиторам, асистентам і експертам, але він контролює їх роботу і відповідає за кінцеві результати;
2. документація — внутрішній аудитор оформлює всі питання, які є важливими доказами виконання аудиторської перевірки;
3. планування — внутрішній аудитор планує свою роботу таким чином, щоб правильно і своєчасно завершити аудиторську перевірку;
4. аудиторські свідчення — аудитор повинен отримати достатньо обґрунтовані підтвердження достовірності показників фінансової звітності;
5. система обліку і внутрішній контроль — аудитору необхідна гарантія того, що облікова інформація справді міститься у звітності;
6. аудиторський висновок і складання звітності — аудитору слід проаналізувати й оцінити отримані в результаті перевірки свідчення для висловлення своєї думки в аудиторському висновку;
7. матеріальність (суттєвість) — аудитор повинен звертати увагу на суттєві події і факти, а несуттєві, у більшості випадків, не брати до уваги;
8. принцип адекватності використання аудиторських процедур — від аудитора вимагається вміло використати потрібні аудиторські прийоми для добору необхідних свідчень про об'єкти аудиту;
9. відповідальність — аудитор відповідальний за наданий висновок перед керівництвом чи власниками;
10. поінформованість клієнта — внутрішній аудитор повинен надавати повну інформацію про результати перевірки керівництву чи власникам.

Група організаційних принципів складається з принципів:

1. однаковості — кожна аудиторська перевірка за однією, офіційно встановленою процедурою;
2. системності — планування і проведення аудиторських перевірок за різними процесами системи здійснюється з урахуванням встановленого їх структурного взаємозв'язку;
3. документального оформлення — проведення кожної аудиторської перевірки певним чином документально оформлюється для того, щоб забезпечити зберігання і порівняння інформації про фактичний стан об'єкта;

4. попередження — персонал підрозділу, який проходить аудиторську перевірку, попереджається завчасно про цілі, ділянки, терміни і методи проведення аудиторської перевірки;
5. регулярності — аудиторські перевірки проводяться з певною періодичністю з тим, щоб усі процеси системи і всі підрозділи організації були об'єктом постійного аналізу та оцінювання з боку керівництва організації;
6. незалежності — особи, які проводять аудит, не несуть прямої відповідальності за діяльність, що перевіряється, і не повинні залежати від керівництва підрозділу, який проходить аудиторську перевірку;
7. відкритості — результати кожної аудиторської перевірки носять відкритий характер, тобто є доступними для ознайомлення будь-яким працівником перевіреного підрозділу [2].

Відповідно з Міжнародним стандартом аудиту 610 «Використання роботи внутрішнього аудиту», до загальних функцій внутрішнього аудиту входять: перевірка, оцінювання та моніторинг відповідності та функціонування систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Вказаний перелік функцій є невичерпним, так як функції внутрішнього аудиту можуть бути значно ширшими. Це залежить від запиту керівництва або власників, особливостей діяльності конкретного підприємства і системи управління підприємством.

Отже, на сьогоднішній день внутрішній аудит – це ефективний елемент управління і складова загальної системи внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Перевагою внутрішнього контролю є те, що його можна проводити оперативно та вчасно надавати інформацію керівництву та власникам підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаної літератури

1. Аудит : [підруч.] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2002. – 672 с., с. 188.
2. Аудит. (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту). / За ред. проф. Немченко В. В., Редько О. Ю., Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 540 с., с. 411-414.